

Pinsedag 2008

Vi hørte i det stykke, jeg læste fra Jeremias' bog, at Gud Herren ville slutte en ny pagt med Israels hus til afløsning af den gamle pagt, som ellers havde været gældende mellem Gud Herren og det udvalgte folk.

Ordet 'pagt' er et ord med tyngde. Der er mere tyngde i ordet 'pagt', end der er i ord som 'overenskomst' eller 'traktat'. Traktater og overenskomster har på forhånd begrænset holdbarhed. Når en traktat træder i kraft, gælder den kun, indtil den siges op eller afløses af en ny traktat. Og det behøver måske ikke at vare så mange år. Og på samme måde med en overenskomst.

Anderledes er det med en pagt. En pagt har evigheds karakter over sig. Når brudefolk står foran Herrens alter og lover at ville elske og ære hinanden, så er det ikke for 10 år eller 20 år, men „indtil døden skiller jer ad“. Altså på livstid. Ja, til evig tid.

På samme måde med dåbspagten. Når et barn er båret til døbefonten, og korsets tegn er slået for barnets ansigt og barnets bryst, og barnet har fået tilsagt barnestatus i Guds rige, ja så er dåbspagten oprettet. Og den har gyldighed til evig tid. Den har ikke tidsbegrænset gyldighed.

Noget andet er så – og det gælder både dåbspagten og den pagt, to brudefolk slutter med hinanden – at pagten skal leves ud i hverdagen. Ægtefolk skal ære og elske hinanden i hverdagen, og et dåbsbarn skal vokse op i den kristne tro og leve på kristentroen i hverdagen. En pagt, der kun er ord og ikke bliver til liv, er der ikke så meget ved.

Nu tilbage til den pagt, som Gud Herren havde sluttet med Israel. Vi kan læse om den i det gamle testamente. Hele det gamle testamente handler om den gamle pagt. Et af de markante steder er 5 Mos. kap. 30, hvor Moses holder tale til Israel i ørkenen, kort før folket skal tage det forjættede land i besiddelse. Moses siger „du“ til folket, sådan som kun en profet kan gøre det (5 Mos. 30,15-20):

Se, jeg stiller dig i dag over for livet og lykken, døden og ulykken. Hvis du lytter til Herren din Guds befalinger, som jeg giver dig i dag, og elsker Herren din Gud, vandrer ad hans veje og holder hans befalinger og love og retsregler, da skal du leve og blive talrig, og Herren din Gud vil velsigne dig i det land, du skal ind og tage i besiddelse.

Men hvis dit hjerte vender sig bort, og du ikke vil høre, men lader dig forlede til at tilbede andre guder og dyrke dem, så kan jeg i dag forsikre jer om, at I vil blive udryddet. I vil ikke få noget langt liv på den jord, du skal tage i besiddelse, når du nu går over Jordan. Jeg tager i dag himlen og jorden til vidne imod jer: Jeg har stillet dig over for livet og døden, velsignelsen og forbandelsen.

Så vælg da livet, for at du og dine efterkommere må leve, og elsk Herren din Gud, adlyd ham, og hold fast ved ham! Så vil du leve og få et langt liv og bo på den jord, Herren lovede dine fædre Abraham, Isak og Jakob at give dem.

Sådan! Valget står mellem liv og død. Valget står mellem lydighed mod Gud og ulydighed. Og dette valg er altså knyttet til den pagt, som Gud har oprettet med sit udvalgte folk Israel. Det er ikke en symmetrisk pagt mellem to jævnbyrdige parter. Det er Gud, som har oprettet pagten. Gud er pagtsherre. Israel derimod er pagts-tjener og skylder at opfylde det, som pagts-herren kræver.

Nu er hele det gamle testamente fortællingen om, at det kniber for Israel at leve op til den pagt, som Gud Herren har sluttet med sit folk. Gang på gang handler Israel på tværs af Guds lov og bryder således pagten med Gud. De gamle profeter har et godt øje til deres samtids ulydighed mod Guds bud. Med stor voldsomhed går de i rette med deres samtids magthavere, det vil især sige de skiftende konger i landet. De går i rette med rigmændene, der lægger mark til mark, medens de besiddelsesløse forarmes og næppe har til det daglige brød. Og de går i rette med dommerne, der tager imod bestikkelse og derfor dømmer uretfærdigt.

Det er et Guds under, at de gamle profeter kunne komme af sted med at sige det, de sagde, og at deres ord oven i købet er blevet bevaret for eftertiden. Vi har dem bevaret i bibelen i de forskellige profetbøger: Esajas' bog, Amos' bog, Hoseas' bog, Jeremias' bog osv.

Tilsammen vidner de profetiske skrifter om, at Israel ikke havde viljen eller evnen til at leve op til pagtens krav. Det er det ene. Det andet er, at det efterhånden går op for profeterne, at Gud Herren ikke kun er Gud for det udvalgte folk, men for alle folk. Og at meningen med at være et udvalgt folk ikke er, at denne særstatus skal vare til evig tid, men kun, indtil tiden er inde til, at alle folk kan blive Guds udvalgte folk.

Profeten Jeremias har indset, at der må en ny pagt til. Det skal være en pagt, der bærer præg af, at alle har Guds lov indskrevet i deres hjerte. Ingen behøver at tage imod belæring af andre, for alle kender Gud Herren fra deres indre.

Hvordan den pagt så skal komme i stand, hører vi ikke om her, og profeten Jeremias når heller ikke længere end til dunkelt at skue de kommende tider. Vi derimod, som lever i disse sene tider og kan skue tilbage på det, der fandt sted på jorden omkring mesteren Jesus fra Nazareth, vi kan se, at det var med Jesus fra Nazareth, at den nye pagt kom i stand.

Der er med Jesus fra Nazareth givet os et nyt grundlag at leve livet på. Et grundlag, der forener den strenghed, der er knyttet til Guds lov, med den mildhed, der er knyttet til, at vi er under Guds kærlighed. Stregheden er i grunden ikke blevet mindre, end den var i den gamle pagt. De etiske spilleregler er ikke blevet lempet i forhold til Mose-loven, snarere tværtimod. Men på et punkt er strengheden af en anden art idag. Vi har lært af kristendommen, at den strenghed, der er knyttet til livets valg, er en strenghed, der er på livets side, ikke en strenghed, hvis formål er at knuse os.

Livet her på jordkloden er skrøbeligt. Det enkelte menneskes liv er skrøbeligt og har behov for den beskyttelse, at det ene menneske tager vare på det andet menneskes velfærd, så langt som det ene menneskes liv er i det andet menneskes hånd. Dertil er de etiske spilleregler nødvendige.

Men – og det er det befriende ved kristendommen – vi har ikke længere billedet af en dømmesyg Gud, der er ude på at få os knaldet på vores fejltrin. Vi har ikke billedet af en Gud, der er ude på at dømme os. Vi har billedet af en Gud, der under os, at livet kan blomstre her på jorden, så skrøbelig og ufuldkommen tilværelsen også er.

Nu mangler så blot, at vi mennesker under hinanden og os selv, at livet kan blomstre her på jorden. Vi har brug for den rette ånd. Vi har brug for Helligåndens bistand. Vi har brug for den visdom, som Guds ord kan skænke os. Glædelig pinse.

Amen.